

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ปณิธานแห่งสันติสุขและความกลมกลืนของสังคมภาคใต้

ไกรธีระ กิตติศรีไสว¹

ปกติผู้เขียนเป็นคนชอบเดินทาง ช่วงอายุไม่มาก เมื่อมีวันหยุดติดต่อกันหลายวันจะขับรถเดินทางไปตามจังหวัดบ่อยๆ โดยเฉพาะภูมิภาคภาคใต้ ผู้เขียนจึงเข้าถึงภูมิความรู้หลากหลายทางความคิดของคนไทยที่แตกต่างกันในหลายภูมิภาค เมื่ออายุมากขึ้นมีธุระต้องติดต่อต่างประเทศบ่อย ก็มักถือโอกาสท่องเที่ยวศึกษาวัฒนธรรมของแต่ละประเทศไปด้วย จึงค่อนข้างโชคดีมีโอกาสพบคนมากหน้าหลายตาเกือบทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นอเมริกาเหนือ อเมริกาใต้ แอฟริกา ประเทศในเอเชียเกือบทุกภาคของทวีปหลากหลายวัฒนธรรม ศาสนา และต่างเชื้อชาติ

ทัศนคติหนึ่งที่ผู้เขียนได้รับด้วยความรู้สึกดีใจและภาคภูมิใจจากคนทั่วโลกก็คือ คนไทยมีวัฒนธรรมที่ดีงาม รักความสงบ ต้อนรับคนทุกเชื้อชาติต่างศาสนา ไม่มีการแบ่งชนชั้น เชื้อชาติและศาสนา ชาติไทยเป็นชาติเดียวที่เป็นประเทศอิสระไม่เป็นเมืองขึ้นของใครที่ไม่เคยมีการกีดกันเชื้อชาติต่างเผ่าพันธุ์ต่างศาสนา ดังเช่นที่เกิดขึ้นในหลายประเทศแม้ประเทศที่ใหญ่และเล็กกรอบๆ ประเทศไทยเรา หลายยุคหลายสมัย มุข มนตรี หรือเสนาบดีปกครองประเทศของเรามาจากต่างชาติต่างศาสนาที่เข้ามาอาศัยพึ่งพิงอิทธิพลในร่มธงไทย จนมีการสืบสกุลเป็นคนไทยมาจนใหญ่โตในประเทศจนถึงทุกวันนี้

ความเป็นไทย จึงไม่ใช่เพียงมีพื้นที่ดินตั้งอยู่ในคาบสมุทรอินโดจีน ที่มีรูปร่างคล้ายขวานทอง แต่มีประวัติและจิตวิญญาณร่วมที่มีสายเลือดอิสระที่หล่อหลอมรวมกันอยู่ในภูมิภาคพื้นแผ่นดินที่มีวัฒนธรรมและเอกลักษณ์เกิดจากการหลอมรวมกันจากถิ่นกำเนิดหลายแหล่ง ทั้งจีน อินเดีย ชวา มาลายู หรือแม้แต่ขอมโบราณ มา Harmonize เข้าด้วยกันเป็นวัฒนธรรม หลอมรวมกันเป็นชาติไทยหรือชาติสยามมาแต่โบราณกาล

คนไทยจึงมีสายเลือดเป็นนักประนีประนอมมาตั้งแต่โบราณกาล ตามประวัติศาสตร์ชาติไทยจึงไม่เคยมีการนองเลือดแย่งชิงอย่างล้างเผ่าพันธุ์กัน ชาติไทยจึงเป็นที่ชื่นชอบและกล่าวขานของชนทั่วโลก ว่าเป็นชาติรักความสงบ รักสันติ คนในชาติอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืน (Harmony) แม้จะต่างเชื้อชาติและต่างศาสนาก็ตาม

หลายปีก่อนผู้เขียนได้มีโอกาสเข้าร่วมฉลองวันชาติสิงคโปร์และได้ฟังปาฐกถาของท่านผู้นำตอนหนึ่งว่า “We have a different Race Language and religion, but pledge ourselves as united people with peace and harmony, we are Singaporean” แม้เราจะมีคนต่างเชื้อชาติ ต่างภาษาและต่างศาสนา แต่เราก็หลอมรวมกันอย่างสันติและกลมกลืนเป็นชาติเดียวกัน คือ สิงคโปร์”

¹ กรรมการส่งเสริมกิจกรรม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ผู้เขียนฟังด้วยความซึ้งและระทึกใจ แต่จิตกลับระลึกถึงความเป็นชาติไทยของเราซึ่งเป็นประเทศที่ยิ่งใหญ่ที่บรรพบุรุษได้สร้างชาติอยู่หลอมรวมกันจากหมู่ชนต่างชาติ ต่างศาสนา ได้อย่างสงบสันติด้วยความกลมกลืนทางสังคมมาไม่ต่ำกว่าพันปี คนทุกคนอยู่กันอย่างมีจิตวิญญาณเป็นคนไทย แม้ต่างชาติและต่างศาสนาเราก็ออยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ มุ่งสร้างชาติสู่เป้าหมายเดียวกัน คือ **ชาติไทย** และเป็นคนไทยมาจนทุกวันนี้

2-3 ปีที่ผ่านมามีข่าวคราวคนไทยเรามีความแตกแยกทางความคิดและมีความขัดแย้งทางเชื้อชาติศาสนาอย่างที่ไม่เคยมีมาก่อน โดยเฉพาะภาคใต้อันเป็นที่รักของเรา ผู้เขียนไม่เข้าใจว่าทำไมจึงเกิดมีความคิดและมีความรู้สึกเช่นนี้เกิดขึ้นได้ในศตวรรษนี้ ที่วิญญูชนน่าจะใช้ปัญญา มองไปในอนาคตมากกว่าอดีต ผู้คนในโลกเมื่อเจริญขึ้นน่าจะเข้าใจและเข้าถึงจิตใจผู้คนในสังคมว่าต้องอยู่ร่วมกันอย่างหลากหลายมากขึ้น จิตใจนึกคิดว่าจะมีความเป็นสากลมากขึ้น แทนที่จะยึดมั่นในโลกแคบยึดบรรพบุรุษพันปีก่อนเป็นอัตตาแห่งตัวตน ซึ่งความจริงเราก็ไม่อาจมั่นใจว่า “ใช่หรือไม่ใช่” “มีหรือไม่มี” “ถูกหรือไม่ถูก” ทำไมไม่มายึดถือความจริงแห่งปัจจุบันที่สามารถมองเห็นและจับต้องได้ มาร่วมกันสร้างชาติแห่งความเป็นไทย เพื่อชาติไทยของเราในพื้นที่แผ่นดินที่เราอยู่ ดังที่บรรพบุรุษของเราได้ร่วมกันสร้างชาติไทยให้เรามีแผ่นดินอยู่ร่วมกันมาพพันปีจนปัจจุบัน

ผู้เขียนไม่เชื่อว่าหลักศาสนาและเชื้อชาติเป็นข้อขัดขวางและเป็นปัญหาอุปสรรคของการอยู่ร่วมกัน ผู้เขียนเดินทางบ่อย พบผู้คนต่างชาติต่างศาสนามากมาย ผู้เขียนมั่นใจทุกเชื้อชาติทุกศาสนามีจุดร่วมกันอย่างสันติ โดยเฉพาะ**ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม** เพราะทุกครั้งที่ผู้เขียนได้พบและทักทายเพื่อนอิสลาม คำทักทายคำแรกคือ

“**อัสลา มุ อาลัยกุม**” พร้อมกับเอามือขวากุมหัวใจ แปลว่า “**สันติจงมีแก่ท่าน**” ซึ่งหมายถึงว่า ด้วยจิตใจและความมุ่งมั่นของผู้คนที่นับถือศาสนาอิสลามต้องการความสงบสันติ เพียงแต่เราเข้าใจถึงจิตใจผู้คนหรือเปล่าและท่านผู้ปกครองเราเข้าใจประชาชนคนในชาติของเราที่ถูกปกครองหรือเปล่า เหยียดคนเขาไปนับถือศาสนาอิสลามหรือเหยียดเขามาจากต่างเชื้อชาติกับเรา เราก็กินเขาออกจากความเป็นไทย คนทุกคนย่อมมีสิทธิ์และอิสระในความคิดและนับถือศาสนา เราไม่ควรใช้มาตรการวัดไปวัดผู้คนที่เหยียดมีเชื้อชาติและศาสนาไม่เหมือนเรา ให้ต้องทำตามความต้องการเรา หรือให้นึกคิดเหมือนเรามีไซ้หรือ เพราะคนยอมต่างจิตต่างใจอย่าว่าเป็นคนต่างเชื้อชาติต่างศาสนาเลย

ผู้ปกครองเรานับตั้งแต่ไหนแต่ไรมา มักยึดอัตตวิสัยความนึกคิดส่วนตัวหรือกลุ่มบุคคลเพียงไม่กี่คนเป็นแนวทางปกครองบังคับคนทั้งประเทศ แม้ในยุคปัจจุบันที่มักอ้างว่าเป็นประชาธิปไตยถามว่าแนวทางการบริหารหรือการปกครองประเทศที่ผู้บริหารประกาศไปว่า ใช้บังคับคนทั้งประเทศอยู่ทุกวันนี้ เป็นแนวทางของคนทั้งประเทศหรือเปล่า หรือเกิดจากแนวคิดของคนไม่กี่คนเพื่อสนองอัตตวิสัยหรืออัตประโยชน์ส่วนตัว ส.ส.ที่เลือกจากคนทั้งประเทศทุกวันนี้ต้องไปฟังและทำตามผู้มีอำนาจไม่กี่คน หรือผู้มีอำนาจเพียงไม่กี่คนต้องมาฟัง ส.ส. ที่เลือกจากประชาชนทั่วประเทศ ผู้เขียนเห็นแต่ ส.ส. ฝักถ้อยกมือสลดเต็มสภาไปหมดเมื่อผู้มีอำนาจบงการลงมา เมื่อ ส.ส.เป็นเพียงกลไกตัวหมากรุกที่ถูกผู้มีอำนาจจัดวาง ประชาชนจึงต้องลุกฮือเพื่อรวมตัวตั้งกลุ่มตั้งก๊ก เพื่อเรียกร้องความถูกต้องของตัวเอง และจะเป็นอย่างนี้ไม่มีที่สิ้นสุด ถ้าอำนาจการปกครองยังรวมศูนย์เป็นอยู่ในลักษณะบังคับทิศทางเดียวจากผู้มีอำนาจที่อยู่เหนือหัวข้างบนไม่กี่คนสู่ประชาชนส่วนล่าง ถามว่ารัฐบาลที่ดีและ

ถูกต้องควรจะต้องดูแลสนองความต้องการประชาชนหรือบังคับประชาชน

ผู้เขียนค่อนข้างมีจิตผูกพันภาคใต้ อาจจะเพราะว่าผู้เขียนเป็นคนปักยี่ได้เกิดที่ภาคใต้ เป็นนักศึกษารุ่นบุกเบิกที่จบจากมหาวิทยาลัยในภาคใต้ และมีชีวิตที่ต้องผูกพันกับชาวภาคใต้มาตลอด จึงซาบซึ้งถึงวิญญูณของความเป็นคนใต้ได้ดี

พื้นฐานของวัฒนธรรมของแต่ละภาคของประเทศไทยไม่เหมือนกัน ไทยมีความหลากหลายในทางความคิดและวัฒนธรรม ความนึกคิดของคนทางภาคใต้อาจไม่เหมือนกับที่เกี่ยวกับทางภาคเหนือ วัฒนธรรมของทางภาคเหนือก็มีความแตกต่างกับวัฒนธรรมของภูมิภาคภาคใต้ คนภาคเหนือมีพ่อเลี้ยงเป็นที่พึ่งของคนทั่วไป จิตสำนึกประชาชนที่ได้รับการอุ้มชูเลี้ยงมาจึงมักจะอ่อนไหวตามผู้มีบารมี คนภาคใต้ถูกหล่อหลอมจากความเป็นอิสระชนให้พึ่งตัวเอง คนภาคใต้อยู่ด้วยกันแบบพึ่งพาผลประโยชน์ด้วยกัน ไม่ใช่แบบพ่อเลี้ยง หรือลูกจ้าง นายจ้าง คนภาคใต้อาจไม่มีนายจ้างมีแต่นายหัวกับผู้ร่วมงาน หรือคนทำงานตามผลประโยชน์ที่ตกลงแบ่งปันกันลงตัว เช่น เจ้าของสวนยางที่มีน้ำยางดี อาจได้ 60% คนทำงานได้ 40% บางสวนเจ้าของสวนอาจได้เพียง 45% คนทำงานได้ 55% การทำประมงก็มาตกลงแบ่งผลประโยชน์ตามข้อตกลง ทั้งเจ้าของเรือได้กั้งและลูกเรือ คนทำสวนปาล์มและผลไม้ก็ทำแบบเหมาสวนรับผิดชอบเป็นส่วนๆ ไปตามแต่ข้อตกลงของการแบ่งผลประโยชน์ คนงานภาคใต้จึงไม่เคยสะอิดสะเอียน มีแต่เรียกร้องร่วมกัน ประมงมีปัญหาทำกินไม่ได้ เจ้าของกับลูกเรือก็ร่วมกันร้องทุกข์ เศรษฐกิจไม่ดีเพราะราคายางตกก็ปิดถนนเรียกร้องร่วมกัน ดังนั้นถ้าประชาชนคนทำงานไม่มีความสุข นายหัวหรือผู้เป็นเจ้านายจะมาทำตัวยิ่งใหญ่ไม่ได้ คนมีเงินหมื่นล้านแสนล้านจะมายิ่งใหญ่อดความร่ำรวยมาแจกเงินแจกทองเหมือน

แจกขทานก็ไม่มีใครสนใจ พาลจะถูกตีหัว และเชื่อกิลว่าเงินมาจากไหนเอาดีๆ ผู้เขียน อุดสงสารประเทศไทยไม่ได้ที่ผู้นำที่จะมาบริหารปกครองประเทศมีความคิดอ่านแจกเงินประชาชนคนจนเยี่ยงขทาน คนจนจะหายจนได้ไม่ใช่หวังเงินแบบขทานแต่ต้องสร้างโอกาสให้มีทางทำมาหากิน

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ถูกตั้งขึ้นเมื่อ 40 ปีที่แล้ว (พ.ศ.2510) จากเป้าหมายและปณิธาน เพื่อเป็นฐานวิชาการทางด้านการปกครองและพัฒนาประเทศของภูมิภาคภาคใต้ หวังจะอุดช่องโหว่ ช่องว่างที่ส่วนกลางเข้าไม่ถึง ทั้งในแง่ความคิดและความเข้าใจและเพื่อพัฒนาพื้นฐานทางเศรษฐกิจให้สอดคล้องตรงกับความต้องการในภูมิภาคภาคใต้

หนึ่งในอุดมการณ์ความหมายของการมีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ก็คือ การมีมหาวิทยาลัยที่มีหลายวิทยาเขตที่ให้การศึกษาภูมิภาคความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมเศรษฐกิจของภูมิภาคภาคใต้ อย่างเข้าถึงในปัญหาแต่ละด้านให้เข้าถึงจิตวิญญาณของสังคมคนภาคใต้อย่างถึงแก่นในวัฒนธรรม เพื่อเป็นฐานวิชาการในการบริหารประเทศ

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จึงเป็นวิทยาเขตที่เน้นอุดมการณ์ทางด้านสังคม มนุษยวิทยา ตลอดจนการปกครองและวัฒนธรรม เพื่ออุดมการณ์แห่งสันติภาพและความกลมกลืนของสังคมวัฒนธรรม 40 ปีของการก่อตั้งมหาวิทยาลัยได้ผ่านรัฐบาลมาหลายรัฐบาลแต่ไม่เคยมีรัฐบาลไหนที่เข้าถึงอุดมการณ์นี้และนำมาใช้และส่งเสริมให้เกิดขึ้น ยังคงเหมือน 40 ปีก่อน ไม่มีอะไรคืบหน้าและแตกต่าง

ความคิดผู้ปกครองผู้มีอำนาจยังคงเหมือนเดิม ที่ย้ายข้าราชการส่วนใหญ่ที่ไม่เอาไหนที่ถูกทำโทษจากส่วนกลางให้มาดูแลทุกข์สุขปกครองประชาชน ในจุดที่เปราะบางที่ประชาชนต้องการ

ความช่วยเหลือจากข้าราชการที่เข้าถึงและเข้าใจประชาชน ทหารและตำรวจจากส่วนกลางและภาคอื่นๆ ของประเทศที่ไม่รู้ไม่เข้าใจวัฒนธรรมคนภาคใต้ ถูกเนรเทศให้มาดูแลปกครองคนภาคใต้ในเขตอ่อนไหวทางสังคม แล้วถามว่า สันติสุขและความกลมกลืนทางสังคม (Peaceful and harmony) จะเกิดขึ้นได้อย่างไร ท่านผู้ปกครองที่พูดเก่ง หรือเก่งแต่พูด และพูดมากไม่เคยเข้าใจแก่นแท้ของปัญหาแต่กลับโทษประชาชนให้เกิดความรู้สึกแตกแยก แยกต่างระหว่างชนชั้นระหว่างเชื้อชาติและศาสนา แล้วจะสร้างชาติ สร้างสันติสุขได้อย่างไร

ข้าราชการ ทหาร และตำรวจก่อนที่จะเข้าสู่ภูมิภาคภาคใต้ สมควรจะได้รับภูมิรู้ และทัศนคติความเข้าใจต่อความเป็นคนใต้และวัฒนธรรมของภาคใต้อ่อนจะเข้าสู่สนามการปกครองเพื่อให้ดูแล

ประชาชนที่ท่านจะไปปกครอง หมดสมัยที่จะเปลี่ยนคนทั้งประเทศให้ตามท่านผู้นำ ท่านผู้นำผู้ปกครองต่างหากที่จะต้องให้บริการตามความต้องการของประชาชนที่อยู่ในประเทศที่ท่านปกครองหรือภูมิภาคที่ท่านจะไปปกครอง

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ก่อตั้งขึ้นตามเจตนารมณ์แห่งอุดมการณ์เพื่อสอดรับปณิธานพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจแห่งภูมิภาคภาคใต้โดยรวม ผู้เขียนมั่นใจว่าถ้าผู้ปกครองหรือผู้มีอำนาจส่งเสริมตามเจตนารมณ์และมีปณิธานร่วมกันอย่างจริงจังเพื่อสร้างชาติไทย โดยเฉพาะภูมิภาคภาคใต้ให้มีสันติสุขและมีสังคมแห่งความกลมกลืนมีภราดรภาพไม่แบ่งแยกเชื้อชาติและศาสนา ผู้เขียนมั่นใจว่าสันติสุข จะกลับสู่สังคมภูมิภาคภาคใต้อย่างแน่นอนถาวร รวมทั้งภูมิภาคอื่นๆ ของประเทศด้วย

ปักยไต้บ้านของเรา

ไกรธีระ กิตติศรีไสว¹

ผู้คนมักพูดว่าเป็นการยากที่จะสร้างสันติสุขใน
ภาคใต้ แต่เราทำ มันมีปัญหามากมายทุกช่วงเวลา
ที่ผ่านมา และที่เราจะต้องเผชิญต่อไป แต่เราสู้ เรา
เพียงหวังสร้างชาติ สร้างสังคมแห่งสันติให้เกิดขึ้น
มุ่งมั่นเข้าถึงสันติสุข และความกลมกลืนของสังคม
ในบ้านของเรา

(Chorus 1:)

นี่คือบ้านของฉัน	ประเทศของเรา
ที่นี่คืออนาคตของฉัน	และชีวิตของฉันที่ฝากไว้
ที่นี่คือครอบครัวของฉัน	เพื่อนฝูง ญาติพี่น้องของเรา
ภาคใต้	ปักยไต้บ้านเรา
ปักยไต้บ้านเรา	บ้านของเราอยู่ที่นี่
เรารวมตัวเป็นหนึ่ง	มุ่งมั่น ก้าวเดินไปข้างหน้าด้วยกัน
มุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน	เพื่อชาติ ที่ยิ่งใหญ่ และสันติสุขถาวร

(ซ้ำ Chorus 1:)

เรา ปักยไต้ บ้านของเรา
เรารวมตัวเป็นหนึ่ง เป็นสังคมหนึ่งเดียว
ไม่มองเชื้อชาติ ภาษา และศาสนา
มาร่วมสร้างสังคม อมตะ แห่งความกลมกลืน
รวมตัวเป็นหนึ่งเดียวอย่างมีสันติ
บนพื้นฐานแห่ง ภราดรภาพ และยุติธรรม
เพื่อมุ่งมั่นสู่เป้าหมาย ความสุข สันติ
รุ่งโรจน์ ความก้าวหน้า สู่ภูมิภาคในความเป็นชาติของเรา

(Chorus 2 :)

เราคือไทย	ปักยไต้บ้านเรา
เราจะยืนร่วมกัน	ฟังเสียงร้องตะโกนร่วมกัน (ฟังเสียงร้องเพลงชาติร่วมกัน)
เราคือคนไทย	ปักยไต้บ้านเรา
เราจะสร้างบ้านที่เข้มแข็ง	มีสันติ อย่างถาวร
บนพื้นฐานแห่งความเป็นไทย	

¹ กรรมการส่งเสริมกิจกรรม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์